

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันวิกฤตน้ำมันของโลกมีมากขึ้นเป็นลำดับ นักวิเคราะห์คาดการณ์ราคาปิโตรเลียมสูงมากเป็นประวัติการณ์ และไม่มีทีท่าว่าจะลดลง (สยามรัฐ, 2550) นักวิชาการจึงหันมาหาพลังงานทดแทนเพื่อชดเชยการนำเข้าน้ำมันปิโตรเลียมเนื่องจากน้ำมันปิโตรเลียมเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้า และเป็นต้นทุนหลักในภาคการขนส่งของทั้งประเทศ รูปแบบของพลังงานทดแทนในปัจจุบันได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานน้ำ พลังงานลม พลังงานขยะ พลังงานถ่านหินสะอาด พลังงานเคมีไฮโดรเจน พลังงานชีวมวล พลังงานชีวภาพ พลังงานไบโอดีเซล พลังงานเอทานอล พลังงานนิวเคลียร์ พลังงานความร้อนใต้พิภพ แก๊สโซฮอล์ ก๊าซเอ็นจีวี ซึ่งน้ำมันไบโอดีเซลถูกนำมาทดแทนน้ำมันดีเซลเนื่องจากมีราคาถูกกว่าน้ำมันดีเซล ทำให้มีการจำหน่ายถึง 698,000 ลิตร จากจำนวนสถานีบริการ 28 แห่ง ในจังหวัดเชียงใหม่ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2550 (กรมธุรกิจพลังงาน, 2550) นอกจากนี้ทางกระทรวงพลังงานได้มีแผนปฏิบัติการพัฒนาและส่งเสริมการใช้ไบโอดีเซลหลายรูปแบบ ได้แก่ การส่งเสริมด้านการปลูกวัตถุดิบ คือปาล์มภายในประเทศ 4 ล้านไร่ และในประเทศเพื่อนบ้าน 1 ล้านไร่ เพื่อเพิ่มผลผลิตปาล์มซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตไบโอดีเซลจาก 2.7 ตันต่อไร่ต่อปีเป็น 3.3 ตันต่อไร่ต่อปี และเพิ่มผลผลิตสบู่ดำซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตไบโอดีเซลอีกชนิดหนึ่งจาก 0.4 ตันต่อไร่ต่อปีเป็น 1.2 ตันต่อไร่ต่อปี ดังแสดงในตารางที่ 1

ด้านการคมนาคม และขนส่งของประเทศ และการทำอุตสาหกรรมบางประเภทยังคงต้องอาศัยน้ำมันดีเซลเป็นพลังงานหลักในปริมาณมาก การที่ผู้บริโภคหันมาใช้น้ำมันไบโอดีเซลจะทำให้ประเทศไทยสามารถลดการนำเข้าน้ำมันปิโตรเลียมได้ และยังช่วยทำให้ราคาน้ำมันดีเซลซึ่งมีความผันผวนมีเสถียรภาพด้านราคามากยิ่งขึ้น รวมถึงราคาน้ำมันปาล์มซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตมีราคาสูงขึ้น ในด้านผู้บริโภคจะได้ประโยชน์จากการใช้น้ำมันไบโอดีเซล คือ การเผาไหม้ที่สะอาดมลพิษทางอากาศลดลง และราคาถูกกว่าน้ำมันดีเซล

ภาพที่ 1 แสดงเป้าหมายการพัฒนา และส่งเสริมการใช้ไบโอดีเซล

แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการใช้ไบโอดีเซล								
ไบโอดีเซลชุมชน, มาตรฐานไบโอดีเซล	จำหน่ายไบโอดีเซล 5% บางพื้นที่ในภาคใต้ และ กทม. ขยายทั่วประเทศในปี 2554							ไบโอดีเซล 10% ทั่วประเทศ
	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555
วัตถุดิบ (ล้านไร่/ปี)	ปลูกปาล์มในประเทศ 4 ล้านไร่ และปรองตพเพื่อนบ้าน 1 ล้านไร่							
	พัฒนาปาล์ม จาก 2.7 → 3.3 ตัน/ไร่/ปี							
ไบโอดีเซล (ล้านลิตร/ปี)	พัฒนาสูงค่า จาก 0.4 → 1.2 ตัน/ไร่/ปี							
	กำหนดพื้นที่ และ ส่งเสริมปลูกสูงค่า							
จำหน่าย (ล้านลิตร/ปี)	0.03	0.06	0.36	0.46	0.76	1.76	3.96	8.50
R&D	วิจัยต่อยอดเพื่อนำผลจากงานทดลองได้ของไบโอดีเซล							
	จำหน่ายไบโอดีเซลชุมชน							
								จำหน่ายไบโอดีเซลเชิงพาณิชย์

ที่มา : กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2550: ออนไลน์

หลังจากได้เริ่มจำหน่ายน้ำมันไบโอดีเซลในสถานีบริการน้ำมันเมื่อปี พ.ศ. 2548 ทำให้มีปริมาณการใช้น้ำมันไบโอดีเซลสูงถึง 1.5-2 ล้านลิตรต่อวัน (กระทรวงพลังงาน, 2550) จากเมื่อปี พ.ศ. 2549 มีการใช้เพียง 50,000 ลิตรต่อวัน (ทรานสปอร์ต เจอร์นัล(ไทย), 2549) รัฐบาลได้มีการส่งเสริมให้มีการใช้น้ำมันไบโอดีเซลมากขึ้น โดยการร่วมมือกับองค์กรธุรกิจในการใช้น้ำมันไบโอดีเซลแทนน้ำมันดีเซล ได้แก่ เทสโก้ โลตัส ใช้น้ำมันไบโอดีเซลแทนน้ำมันดีเซลในรถยนต์ รถบรรทุก และรถไฟ และในอนาคตเมื่อผลผลิตที่นำมาใช้ผลิตไบโอดีเซลมีเพียงพอรัฐบาลจะส่งเสริมให้มีการใช้น้ำมันไบโอดีเซล (B100) อย่างเต็มที่ และยกเลิกการจำหน่ายน้ำมันดีเซล (กระทรวงพลังงาน, 2550)

รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล (Van & Pick Up) ในจังหวัดเชียงใหม่มีจำนวน 112,002 คัน ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2549 (ขนส่งจังหวัดเชียงใหม่, 2549) ซึ่งรถยนต์ดังกล่าวต้องใช้ น้ำมันดีเซลในการขับเคลื่อน ทำให้มีความต้องการน้ำมันดีเซล และไบโอดีเซล 5% เป็นจำนวนมาก ในขณะที่ปัจจุบันมีสถานบริการน้ำมันที่จำหน่ายไบโอดีเซลอยู่เพียง 2 ยี่ห้อคือ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย(ปตท.) และบางจาก แต่ในอนาคตจะมีจำหน่ายทุกสถานี(ทุกยี่ห้อ) (กระทรวงพลังงาน, 2550) รวมถึงผู้ประกอบการรายอื่นๆ นอกจากนี้ที่เป็นสถานีบริการ ซึ่งทางผู้ศึกษาเห็นว่าการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้น้ำมันไบโอดีเซล จะทำให้ผู้ประกอบการสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้น้ำมันไบโอดีเซลของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ทำให้ทราบถึงส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้น้ำมันไบโอดีเซลของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่

นิยามศัพท์

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง เครื่องมือที่ต้องใช้ร่วมกันเพื่อสนองความต้องการของตลาดเป้าหมายให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

น้ำมันไบโอดีเซล หมายถึง (เพาเวอร์ดี บี5) หรือ บี 3 Plus บี ไฟร์ พลัส) ซึ่งจำหน่ายในสถานีบริการน้ำมันบางจาก และการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ในอำเภอเมืองเชียงใหม่

ผู้บริโภค หมายถึง ผู้ที่ใช้รถยนต์บรรทุกทุกส่วนบุคคลเครื่องยนต์ดีเซล (ยกเว้นรถยนต์เครื่องยนต์คอมมอลเรล) ซึ่งใช้น้ำมันไบโอดีเซลที่มีจำหน่ายในสถานีบริการน้ำมัน